

Obsah

Předmluva	5
Soustava ekonomických informací a její úkoly	7
Obory ekonomických informací poznávacích	7
I. Hospodářské prostředky podniku a zdroje jejich krytí	9
1. Hospodářské prostředky	9
2. Složky hospodářských prostředků	9
3. Zdroje krytí hospodářských prostředků	10
4. Aktiva a pasíva	12
II. Podvojná soustava účetnictví	14
1. Rozvaha	14
2. Změny rozvahových stavů hospodářských prostředků	16
3. Soustava účtů	20
4. Podvojný zápis a účtování na rozvahových účtech	22
Složité účetní zápisy	27
Obraty a zůstatky účtů	27
5. Účtování na výsledkových účtech	30
Účtování nákladů	31
Účtování výnosů	32
6. Přehled členění účtů	34
7. Shrnutí výkladového příkladu a sestavení rozvahy a výsledovky	34
8. Syntetické a analytické účty	41
Vypracování příkladu	42
9. Časové zápisy	46
10. Jednotná organizace účetnictví	49
Jednotná účtová osnova	50
Účtový rozvrh	53
III. Účetní dokumentace a technika účtování v účetních jednotkách	55
1. Účetní doklady	55
Oběh účetních dokladů	57
Kontrola a zpracování účetních dokladů	57
2. Účetní zápisy a účetní knihy	59
3. Účetní formy	62
4. Opravy účetních zápisů	64
Doplňkový zápis peněžní částky	65

Červené storno	66
Částečné červené storno	66
Úplné červené storno	66
5. Kontrola účetních zápisů	68
Kontrola formální správnosti účetních zápisů	68
Kontrola věcné správnosti účetních zápisů	72
6. Ukládání a úschova účetních písemností	73
IV. Hlavní zásady účtování v základním účetnictví	75
1. Evidence materiálu	75
Evidence materiálu ve skladech	76
Základní účtování materiálu	80
Oceňování materiálu	81
Nevyfakturovaný příjem materiálu	84
Analytická evidence materiálových zásob na skladě	85
Manka a přebytky materiálu	88
Ostatní případy účtování materiálu	91
Reklamace při dodávkách materiálu	91
Materiál vlastní výroby	92
Prodej materiálu	92
2. Evidence prostředků postupné spotřeby	93
Základní prostředky	93
Operativní a analytická evidence základních prostředků	94
Ocenění základních prostředků	98
Opotřeбенí základních prostředků	99
Účtování odpisů základních prostředků	100
Vyřazování základních prostředků	102
Likvidace základních prostředků	103
Prodej základních prostředků	105
Bezplatný převod základních prostředků	107
Organizace evidence základních prostředků	107
Předměty postupné spotřeby	108
Drobné a krátkodobé předměty	108
3. Evidence práce a mezd	111
Účtování individuálních mezd	112
Účtování dávek nemocenského pojištění	114
Podíly na výsledcích hospodaření	114
Ostatní osobní výdaje	114
Příspěvek na nemocenské pojištění a sociální zabezpečení pracujících	115
Organizace evidence práce a mezd	116
Výpočet hrubých mezd a sestavení zúčtovací a výplatní listiny	116
Osobní evidence pracovníků v podniku	117
4. Účtování nákladů	120
Účtování jednotlivých nákladových druhů	121

Ostatní způsoby sledování nákladů	122
5. Účtování tržeb a ostatních výnosů	125
Účtování jednotlivých druhů tržeb a výnosů	126
Tržby za prodané výrobky (provedené výkony)	126
Položky zkracující tržby a výnosy	127
Ostatní výnosy	128
6. Změny stavu zásob nedokončených výrobků a dokončených výrobků	128
Změna stavu zásob nedokončených výrobků	129
Změna stavu zásob výrobků	130
7. Zjištění výsledku hospodaření a účtování jeho rozdělení	131
Výsledek hospodaření a uzávěrka výsledkových účtů	131
Zjištění ukazatelů výsledku hospodaření podniku	133
Rozdělení výsledku hospodaření	135
8. Účtování investiční výstavby	137
Způsoby financování investic	137
Investiční výstavba financovaná z vlastních zdrojů podniku	138
Investiční výstavba prováděná ve vlastní režii podniku	140
Investiční výstavba pořízená z úvěru	141
9. Účtování peněžních, úhradových a úvěrových operací, pohledávek a závazků	142
Peněžní operace	142
Úvěrové a vkladové účty podniku v peněžních ústavech	144
Evidence pohledávek a závazků	146
Analytická evidence pohledávek a závazků	147
Inventarizace pohledávek a závazků	148
10. Účtování fondů	149
Fondy základních prostředků a jejich reprodukce	149
Financování oběžných prostředků	150
Ostatní podnikové fondy	151
Rezervní fond	151
Fond kulturních a sociálních potřeb	152
11. Účetní výkazy hospodářských organizací	154
V. Hlavní zásady účtování ve vnitropodnikovém účetnictví	156
1. Vnitropodnikové řízení	156
2. Hospodářská střediska	157
3. Kalkulace	159
Druhy kalkulací	160
Složky kalkulace ceny	161
Obsah položek typového kalkulačního vzorce	162
Stanovení nákladů v předběžných kalkulacích	164
Stanovení ceny vnitropodnikových výkonů	166
4. Rozpočty hospodářských středisek	169
Předmět rozpočetnictví, jeho obsah a druhy rozpočtů	169
Rozpočet nákladů a rozpočet výnosů, rozpočet výsledku hospodaření	169

Rozpočet zásob nedokončených a dokončených výrobků	171
Příklad sestavení rozpočtu výrobního hospodářského střediska	171
Kontrola plnění rozpočtu	172
5. Obsah a organizační formy vnitropodnikového účetnictví	172
Vnitropodnikové účetnictví organizované decentralizovaně v doplňkových účtových třídách	174
Obsah účtových tříd	174
Přehled účtování	174
Účtování nákladů podle hospodářských středisek	175
Účtování nedokončených výrobků	177
Účtování výrobků	178
Účtování výnosů	181
Příklad vnitropodnikového účetnictví vedeného decentralizovanou formou	182
Účtování zásobovacího střediska	183
Účtování správního střediska	184
Účtování ve výrobním středisku	184
Účtování v odbytovém středisku	185
Kontrola správnosti vnitropodnikových převodů	186
Vnitropodnikové účetnictví organizované centralizovaně v doplňkových účtových třídách	187
Obsah účtových tříd a přehled účtování	187
Účtování vnitropodnikových převodů	188
Příklad vnitropodnikového účetnictví vedeného centralizovaně v doplňkových účtových třídách	188
Vnitropodnikové účetnictví vedené v analytické evidenci k základnímu účetnictví	190
Přehled účtování	190
Účtování prvotních nákladů a výnosů	190
Účtování druhotných nákladů a výnosů	191
Příklad vnitropodnikového účetnictví vedeného v analytické evidenci k základnímu účetnictví	191
Použití forem vnitropodnikového účetnictví	193
6. Účtování nákladů a výnosů ve vnitropodnikovém účetnictví	194
Členění nákladů	194
Členění výnosů	194
Obsah nákladů a výnosů výrobních středisek vzhledem k rozsahu kalkulovaných nákladů	195
Střediskové vlastní náklady	195
Režijní náklady a odchylky od norem přímých nákladů	197
Časové rozlišení nákladů a výnosů	200
Časové rozlišení nákladů	202
Náklady příštích období	202
Výdaje příštích období	205

Časové rozlišení výnosů	207
Organizace účtování časového rozlišení nákladů a výnosů ve vnitropodnikovém účetnictví	208
Technika zápisů časového rozlišení v základním účetnictví	210
7. Účtování zásob ve vnitropodnikovém účetnictví	211
Účtování materiálových zásob	211
Účtování nedokončených výrobků	213
Ocenění v normovaných vlastních nákladech podniku	213
Ocenění v normovaných vlastních nákladech střediska	214
Ocenění zůstatku nedokončených výrobků v normovaných přímých nákladech	216
Ocenění zůstatku nedokončených výrobků v normovaných nákladech na přímý materiál	219
Výkony střediska při změnách rozpracovanosti nedokončených výrobků	219
Účtování výrobků	221
8. Výsledek hospodaření ve vnitropodnikovém účetnictví	224
9. Účtování v hlavních hospodářských střediscích	225
Účtování v zásobovacích střediscích	226
Účtování ve výrobních hospodářských střediscích hlavní výroby	228
Účtování zmetků	229
Účtování ve výrobních hospodářských střediscích pomocné výroby	232
Dopravní a energetická střediska	232
Opravařská střediska	234
Účtování ve správních hospodářských střediscích	235
Účtování v odbytových hospodářských střediscích	237
Účtování v ostatních hospodářských střediscích	242
10. Technika vnitropodnikového účetnictví	242

VI. Souvislý příklad účtování výrobního podniku v základním a vnitropodnikovém účetnictví	246
1. Organizace podniku	246
2. Výrobní program a plán výroby	246
3. Operativní kalkulace	246
4. Forma a metoda vnitropodnikového účetnictví	247
5. Zůstatky na účtech k 31. prosinci	247
6. Účetní případy v lednu	248

VII. Účtování v obchodních organizacích	253
1. Oceňování zboží	253
2. Nákup a skladování zboží	254
3. Prodej zboží	255
4. Potraviny ve veřejném stravování	257
5. Manka a přebytky zboží	258

6. Předání výrobků do vlastních prodejen	258
7. Rizikový fond	259

VIII. Hlavní zásady účtování v rozpočtových organizacích 261

1. Činnost a způsob hospodaření rozpočtových organizací	261
2. Evidence plnění výdajové části rozpočtu u správců rozpočtových prostředků	262
Účtování provozních výdajů	262
Účtování investičních výdajů	266
3. Účtování rozpočtových příjmů	267
4. Účtování o celkovém pokladním plnění rozpočtu národních výborů	268
5. Účetnictví místních národních výborů	269

IX. Úkoly účetních pracovníků v socialistickém hospodářství 271

Výsledky řešení úloh	273
Literatura doporučená k dalšímu studiu	299
Rejstřík	300
Přílohy 1 Účtová osnova — 2 Sborník dokladů hospodářského střediska — 3 Výkaz hospodaření střediska	